

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้สถานการณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก กอปรกับวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศมีผลทำให้สภาพความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยัง เป็นการผลักดันให้คนมีความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันมากขึ้น เพื่อความอยู่รอดของตนในสังคม

สภาพการณดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ แก่คนในสังคมได้ โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติในอนาคต การเตรียมเยาวชนเพื่อให้เป็นรากฐานของสังคม จึงเป็นสิ่งที่ ครอบครัวต้องมีส่วนปลูกฝังให้เยาวชนเป็นคนดี เพราะเยาวชนที่มีคุณภาพ นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มี สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รวมทั้งมีสติปัญญาดีแล้ว ยังต้องมีพร้อมทั้งคุณธรรม จริยธรรม ประจำใจ จึงจะสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น และมีความสุข ดังที่พระเทพวิสุทธิเมธี (งามตา วชิรญาณนท์, 2537, หน้า 55) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีคุณธรรมประจำใจไว้ว่า "...คนดีนี่อยู่ที่มีคุณธรรม...คนขาดคุณธรรมนี่จะเป็นอะไรก็ไม่สมบูรณ์เป็นมนุษย์ก็ยังไม่ได้... ชาวโลกนี้กว่าให้มีความรู้ให้เก่งในการใช้ความรู้ก็นึกว่าเพียงพอ แต่ความจริงมันยังไม่พอ เพราะว่า มันขาด...เครื่องคุ้มครองชีวิตให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย..."

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแห่งแรกใน ส่วนภูมิภาค จึงมีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน และมีหน้าที่ผลิตบัณฑิต ที่พึงประสงค์ของสังคมคือเป็นทั้ง "คนเก่ง" และ "คนดี" ดังปณิธานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป., หน้า 1) ตอนหนึ่งที่ว่า "บัณฑิตแห่ง มหาวิทยาลัยพึงฝึกฝนในการฝึกตนเอง เป็นผู้รู้จัก คิดเป็น ปฏิบัติได้ สามารถครองตน ครองคน และครองงาน ด้วยเมตตาธรรม และจิตสำนึกต่อสังคม" ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่สอดคล้องกับจุดเน้น ของการพัฒนาคนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)

หอพักนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นแหล่งรวมของนักศึกษาที่มาจากสิ่งแวดล้อม และการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านการอบรมเลี้ยงดู ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจน พื้นฐานเศรษฐกิจของครอบครัว จึงทำให้นักศึกษาทุกคนโดยเฉพาะนักศึกษาใหม่ ชั้นปีที่ 1 ต้องมีการปรับตัวจากสภาพแวดล้อมให้เข้ากับเพื่อน สังคม ที่พักอาศัย และต้องเรียนรู้ กฎ ระเบียบ การอยู่ ร่วมกันในหอพักตามนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนที่มีภูมิลำเนาอยู่ ต่างจังหวัด และนักศึกษาที่มีที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่อยู่หอพักของมหาวิทยาลัย ตลอดจนการปรับตัวให้เหมาะสมกับการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งแตกต่างจากการเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผ่านมา ถ้าหากนักศึกษาไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาได้ จนทำให้นักศึกษามีความวิตกกังวล เกิดความเครียด เสียสุขภาพจิต และส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการเรียนในที่สุด จะเห็นได้จากสถิติ ที่ฝ่ายทะเบียนการศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผลได้สรุปว่า มีนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่พ้นสถานภาพ ประจำปีการศึกษา 2541 ถึง 389 คน

จากปัญหาดังกล่าว หอพักนักศึกษา จึงจัดระบบที่ปรึกษาหอพัก โดยให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา หอพักประจำแต่ละหอพัก เพื่อจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาการปกครองตนเอง การรู้จักอยู่กับผู้อื่น การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาทักษะ การสร้าง สัมพันธภาพกับผู้อื่น และการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจน ให้คำปรึกษา และแนะนำในเรื่อง การใช้ชีวิตอยู่ในหอพัก การเรียน ปัญหาส่วนตัว และเรื่องทั่วไป

ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ในงานหอพักนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา สำนักงาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการจัด บริการให้คำปรึกษาให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา อันจะเป็นผลดีต่อเยาวชนที่จะเป็นบัณฑิต ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพัก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ซึ่งแยกเป็นหอพักนักศึกษาชาย 7 อาคาร และหอพักนักศึกษาหญิง 8 อาคาร มีประชากรทั้งสิ้น 3,293 คน แต่ผู้วิจัยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามตารางมาตรฐาน AERA Mini Presentation, Darwin Hendel April, 1977, (กนกทิพย์ พัฒนาพิภพพันธ์, 2541, หน้า 118) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 346 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในด้านการใช้ชีวิตในหอพัก ด้านเรื่องส่วนตัว และด้านทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการบริการให้คำปรึกษา หมายถึง สภาพที่ร่างกายและจิตใจของนักศึกษาขาดความสมดุล ต้องได้รับการช่วยเหลือจากผู้ปกครองหอพัก หรืออาจารย์ที่ปรึกษาหอพักในด้านการใช้ชีวิตในหอพัก ด้านเรื่องส่วนตัว และด้านทั่วไป

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

หอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง หอพักนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วย หอพักนักศึกษาชาย 1 ถึง 7 และหอพักนักศึกษาหญิง 1 ถึง 8

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่